

POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Øst politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
20/35973Dato:
22.05.2020**Høringssvar - Inkassoloven**

Det vises til høringsbrev fra Justis og beredskapsdepartementet av 09.03.2020 vedrørende arbeidsgrupperapporten - Gjennomgåelse av nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven.

Dagens regelverk representerer en tid hvor inkassovirksomheten ble utført på en helt annen måte enn i dag. Mange deler av inndrivingsprosessene har blitt automatisert og endringene har medført at det i lengre tid har vært stor økonomisk lønnsomhet for inkassoselskapene. Arbeidsgruppen foreslår en rekke endringer i inkassoregleverket gjennom en ny lov og en ny forskrift. Det nye inkassoregelverket tar blant annet sikte på å legge til rette for at sakene løses utenrettslig fremfor at kravene begjæres tvangsfullbyrdet. Øst politidistrikt vil i hovedsak knytte merknader til de endringene som vil påvirke namsmannens arbeidsprosesser, samt noen andre forhold som har forbindelse med endringene som er foreslått.

Krav til saksgang Endring av varsler

Arbeidsgruppen har i sin uttalelse foreslått at det skal stilles strengere krav til informasjonen som gis i inkassovarsler og betalingsoppfordringer. Øst politidistrikt støtter arbeidsgruppens forslag på dette punktet, og viser til at en tydeliggjøring vil kunne bidra til at skyldner betaler på et tidligere tidspunkt eller forstår konsekvensen av unnlatt betaling bedre. Vi er særlig positive til arbeidsgruppens forslag om at betalingsoppfordringen skal gi informasjon om hvordan skyldneren kan ta opp betalingsproblemer. Det antas å være en generell høy betalingsvilje i Norge, men mange opplever manglende betalingsevne. For denne gruppen vil det være gunstig å senke terskelen for å ta opp betalingsproblemer.

Sammenslåing av krav

Øst politidistrikt opplever at inkassoselskapene i varierende grad foretar tilstrekkelige vurderinger for å oppfylle dagens regler til sammenslåing av krav. I flere tilfeller hvor det ikke foreligger forhold som skulle tilsa behov for separat inndrivningsprosess av kravene, gjøres

Øst politidistrikt

---

dette likevel. I tillegg er det i Øst politidistrikt avdekket en rekke saker hvor vurderingen av manglende betalingsevne hos skyldneren ikke er foretatt. Manglende sammenslåing av krav har en stor økonomisk konsekvens for den enkelte skyldner, samtidig gir det en betydelig inntjeningsmulighet for inkassoselskapene.

Øst politidistrikt slutter seg til arbeidsgruppens flertall, som foreslår å lovfeste en utvidelse av plikten til sammenslåing av krav. Ved at kravene skal slås sammen selv om de er på ulike stadier i inndrivingsprosessen, bortfaller vurderingen av om misligholdene skyldes manglende betalingsevne som ikke er forbigående. Dersom dette lovforslaget vedtas, vil det medføre sparte kostnader for skyldneren og inndrivningen vil fremstå mer ryddig. For namsmannen vil en tydeligere regel om sammenslåing av krav, åpne for en enklere vurdering og bidra til å skape en mer ensartet praksis.

Ut i fra utviklingen og overgangen fra manuelle- til automatiserte prosesser virker det vanskelig å forstå det bærende hensynet til mindretallet som knytter seg til kompliserte systemtilpasninger. Mindre strenge regler til sammenslåing av krav vil generere store inntekter, med lite arbeid og på skyldnerens bekostning. Et av arbeidsgruppens overordnede mål om å gjøre loven noe mer skyldnervennlig, vil ut fra Øst politidistrikt sitt syn ikke fremmes dersom mindretallet får gjennomslag.

Forebygging av unødvendige begjæringer av tvangsfullbyrdelse

Øst politidistrikt er positive til at arbeidsgruppen har sett på mulighetene for å redusere insentivene til at begjæringer raskt oversendes namsmannen, både av til hensyn skyldner og namsmannens arbeid. Arbeidsgruppens forslag om en plikt for inkassoselskapene til å undersøke løssøreregisteret om det nylig er registrert saker med intet til utlegg før det kan begjæres tvangsfullbyrdelse, fremstår for Øst politidistrikt som et tiltak i riktig retning. Det samme gjelder skyldnerens mulighet til å signere gjeldsbrev/skriftlig erklæring, samt regelen om at rettslige skritt uansett ikke skal tas tidligere enn nødvendig.

Vi ser imidlertid at forslaget ikke sier noe om hvorvidt namsmannen skal kontrollere om de foreslåtte kravene er ivarettatt når det begjæres tvangsfullbyrdelse. For at lovforslaget skal oppnå ønsket hensikt og oppfylle sitt formål, vil det etter vår oppfatning være nødvendig med en hjemmel i tvangsfullbyrdelsesloven, slik at namsmannen kan avvise begjæringer der inkassoselskapene ikke har foretatt tilstrekkelige undersøkelser eller har tatt rettslige skritt tidligere enn nødvendig. Øst politidistrikt kan ikke se at et slikt hjemmelsgrunnlag foreligger i dag, og foreslår at departementet vurderer dette.

I tilknytning til dette endringsforslaget, vil vi også gjøre oppmerksom på at namsmannen nå avholder færre saker med intet til utlegg enn tidligere, som følge av nylig endret rettspraksis fra blant annet en avgjørelse i Gulating lagmannsrett av 14.01.2020 (LG-2019-124144). Forut for avgjørelsen var det vanlig praksis at namsmannen ved vurdering av lønnstrekk tok utgangspunkt i skyldners inntekt på avholdelsestidspunktet, og besluttet ikke utleggstrekk dersom det først var rom for trekk mer enn tre måneder frem i tid. Med andre ord, dersom oppstart av utleggstrekket ikke var mulig innen tre måneder, ble saken avholdt med intet til utlegg. Avgjørelsen fra lagmannsretten samt andre underrettsavgjørelser, avviser denne praksisen. Hovedbegrunnelsen til retten knytter seg til at skyldner skal spares for kostnader ved at det må fremsettes en ny begjæring om utlegg på et senere tidspunkt. Lagmannsretten uttaler at hovedregelen for nedleggelse av utleggstrekk skal skje i alle tilfeller, såfremt den maksimale trekkperioden ikke er til hinder for det. Kjennelsen har ført til en praksisendring for

namsmannen. Namsmannen vurderer nå om utleggstrekk er mulig innenfor den maksimale trekkperioden på to år, mot tidligere 3 måneder. En konsekvens av dette er at flere saker blir avholdt med lønnstrekk og færre saker vil bli avholdt med intet til utlegg. Dette betyr at selv om inkassoselskapene pålegges å kontrollere løsreregisteret før innsendelse av begjæring, vil denne kontrollen ikke nødvendigvis gi et riktig bilde av om det vil være hensiktsmessige med rettslig inndrivelse gjennom namsmannen.

Til slutt vil vi peke på at det kan være en fordel å presisere hvilket tidsforløp som menes når lovforslagsteksten sier "nylig avholdt utleggsforretning". En nærmere avklaring av ordet "nylig" vil trolig føre til mer enhetlig praksis.

Utenrettslige gjeldsforhandlinger og gjeldsordninger

Øst politidistrikt er positive til forslaget om å tilrettelegge for muligheten for utenrettslige gjeldsforhandlinger og gjeldsordninger, ved blant annet å forslå en plikt til å stoppe inndringen i en periode på inntil fire måneder, og ved å kreve saklig begrunnelse for avslag. Vi tror at dette kan bidra til flere frivillige betalingsordninger og utenrettslige gjeldsordninger, og særlig i de tilfeller hvor skyldner ikke har saker med løpende utleggstrekk.

Kostnadsdekning – utenrettslig inndrivning

Utgangspunktet er at skyldnere er ansvarlig for å betale sine forpliktelser. Det er av stor betydning for den alminnelige betalingsmoralen at skyldnere ikke skal kunne unndra seg plikten til å gjøre opp for seg, selv om det gjelder mindre krav. Imidlertid fremstår nåværende salærkrav for småkravinndrivning som uforholdsmessig høye. Med den automatisering og effektivisering som har skjedd, er kostnads- og inntektssituasjonen en helt annen enn ved opprettelsen av regelverket. Inkassoforetakene har fått en betydelig høyere fortjeneste enn det som var tiltenkt.

Forslaget til arbeidsgruppen om ikke å videreføre nødvendighetskravet, men innføre gebyrregler og fjerne konsumeringsgebyrer/lett salær/tungt salær, støttes i det vesentlige av Øst politidistrikt med noen kommentarer.

Øst politidistrikt stiller seg bak arbeidsgruppens syn om at det bør stilles visse minimumskrav til hvilke tiltak inkassoforetaket skal gjennomføre, og at salærkravene i større grad bør utløses av arbeidet inkassoforetaket gjør i den enkelte sak. Den foreslåtte endringen vil gjøre gebyrene for småkrav mer proporsjonale med kravets størrelse. Lavere gebyrer kan gi raskere betaling. Dette vil virke positivt på antall saker som begjæres tvangsfullbyrdet, fordi flere saker da vil avsluttes på et utenrettslig stadium.

Arbeidsgruppen foreslår mindre reduksjoner i salærkrav for større krav. Det argumenteres med at det koster vesentlig mer å inndrive større krav enn mindre. Det påpekes at når store krav misligholdes, vil det ofte skyldes at skyldneren mangler betalingsevne. Øst politidistrikt stiller seg kritisk til inkassosalærene for større krav skal beholdes tilnærmet uendret. Den overordnede hensikten med salærene er å erstatte inndrivingskostnadene. Det er rimelig at saker for høyere krav krever tetter oppfølging, likevel vil automatisering og selvbetjeningsløsninger også gjøre seg gjeldene på de tyngrer kravene. I tillegg vil mislighold av de høyere kravene i stor grad oppstå på grunn av manglende betalingsevne. Dersom salærkravene for disse kravene ikke justeres mer, vil det kunne gjøre det vanskelig for skyldnere å hente seg inn igjen.

Kostnadsdekning – rettslig inndriving

Øst politidistrikt støtter forslaget om halvering av skrivesalær for utleggsbegjæringer mv. For å fastsette et beløp for et arbeid, må det foretas en vurdering av hvor ressurs- og tidkrevende arbeidet er. Skrivning av begjæring for utlegg, tvangssalg av løsøre, tilbakelevering til salgspanthaver er alle preget av skjematisk fremstilling med enkle krav til innhold. Uavhengig av kravets størrelse og type tvangsfullbyrdelse er arbeidet relativt standardisert. Rundt 30-40 % av alle begjæringer som mottas i dag skjer elektronisk. Med hensyn til digital utvikling og stadig utarbeidelse av nye og bedre løsninger, vil dette være fremtiden. For inkassoselskapene medfører overgangen til mer digitale løsninger mindre arbeid enn ved manuell oversendelse. Skrivesalæret bør gjenspeile reelle kostnader, og slik skrivesalæret for utleggsbegjæringer mv. fremstår i dag er disse uforholdsmessig høye i forhold til inkassoforetakenes kostnader forbundet ved begjæringene. En halvering til et ½ rettsgebyr fremstår som et akseptabelt nivå.

Øst politidistrikt er ikke enig i arbeidsgruppens forslag om ikke å foreta endring av skrivesalær for forliksklager i inkassosaker. Formålet til forliksrådsbehandling er kunne tilby en enkel og billig prosess. Det vil fremstå som uhensiktsmessig for både forliksrådene og skyldnere dersom sakskostnadsreglene ga insentiver til at uomtvistede krav ble sendt via forliksrådene, når de kan sendes direkte til namsmannen etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2f. I tillegg har selve arbeidsmengden knyttet til utarbeidelse av forliksklager flere paralleller til utarbeidelse av utleggsbegjæringer. De fleste er standardiserte og lite arbeidskrevende. Øst politidistrikt mener dette tilsier at det bør foretas en justering på lik linje med utleggsbegjæringer mv. En halvering til et ½ rettsgebyr fremstår som et riktig nivå.

Avtaler om no cure no pay

Flertallet i arbeidsgruppen foreslår et forbud mot at inkassoselskapene dekker kostnadene ved rettslige skritt på vegne av fordringshaver. Forslaget tar sikte på å redusere omfanget av rettslig inndriving av småkrav og tvangsfullbyrdelse der skyldner ikke har noe til utlegg. Øst politidistrikt støtter begrunnelsen til flertallet i arbeidsgruppen.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Øst politidistrikt ser at noen av de foreslåtte endringene isolert sett kan føre til en nedgang i antall utleggsbegjæringer som oversendes namsmannen. Det er imidlertid mange forhold som påvirker dette forholdet. Konsekvensene av Covid 19-tiltakene i samfunnet vil trolig føre til en større økning i antall utleggsbegjæringer i både 2020 og 2021, og det er derfor stor usikkerhet knyttet til hvordan saksmengden hos namsmannen totalt sett vil påvirkes. Det fremstår imidlertid som lite sannsynlig at namsmannen vil oppleve en nedgang arbeidsmengden de neste årene.

De foreslåtte endringene vil føre til behov for endringer i saksbehandlingssystemet SIAN. Dette knytter seg i hovedsak til endringer i de ulike gebyrer som ligger inne i systemet.

Avslutningsvis vil vi peke på at når ny lov og forskrift trer i kraft, vil det bli behov for opplæring i det nye regelverket for namsmannens ansatte. Øst politidistrikt foreslår i den forbindelse at det lages et nasjonalt e-læringskurs, som kan gi ansatte tilstrekkelig innsikt i endringene til å kunne vurdere og forholde seg til det nye regelverket. Dette vil være en kostnadseffektiv måte å sørge for opplæring, samtidig som det kan bidra til en lik forståelse av reglene og en lik praksis i hele landet.

Geir Johan Solem
visepolitimester

Britt Hjeltnes
namsfogd

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.